

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/36/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116214877
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8116214877.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobcu: Z. C., P. X.X.XXXX, bytom C. XX, Prešov, zastúpeného Mgr. Marcelom Kandrikom, advokátom, so sídlom v Prešove, Grešova 7, proti žalovaným: 1./ Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Trnavská cesta 82, Bratislava, 2./ Wüstenrot poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 26, Bratislava, zastúpeného JUDr. Miroslavou Slovinskou, advokátkou so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo námestie č. 13, o zaplatenie 2.483,40 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 3.1.2019 č. k. 17Csp/23/2016 - 181 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch II. a IV. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému 1. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.241,70 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu voči žalovanému v 2. rade zamietol. Vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v 1. rade v rozsahu 100 % a žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že dňa 26.4.2011 uzavrel žalobca so žalovaným v 2. rade poisťnú zmluvu so začiatkom poistenia od 1.5.2011, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Nebolo sporné, že v období od 1.5.2011 do 6.5.2011 mal žalobca uzavreté povinné zmluvné poistenie na predmetné motorové vozidlo aj u iného poisťovateľa, a to v ČSOB poisťovni, a.s.. V čase uzatvorenia zmluvy bolo účinné ust. 11 ods.

12 zákona o povinnom zmluvnom poistení, podľa ktorého poisťnú zmluvu na to isté poistné obdobie nemožno uzavrieť u iného poisťovateľa. Následne dňa 7.2.2013 došlo k vzniku poistnej udalosti, pri ktorej bolo poškodené motorové vozidlo poškodeného G. C. a škodcom bol žalobca. Listom zo dňa 15.10.2013 oznámil žalovaný v 2. rade poisťovni poškodeného, že vybavil poistnú udalosť a skutočnú škodu vo výške 1.241,70 eur poukázal na účet poisťovne poškodeného a na adresu poškodeného. O pár dní, a to listom z 22.10.2013 však oznámil žalovaný v 2. rade žalobcovi, že poisťnú zmluvu považuje za absolútne neplatnú od počiatku. Z toho plynie, že po tom, čo v roku 2011 došlo k uzavretiu poistnej zmluvy, v súlade s ktorou žalobca riadne platil poistné, žalovaný v 2. rade minimálne raz prolongoval poisťnú zmluvu a bez akýchkoľvek pochybností prijímal platby poistného od žalobcu. Zlom nastal vtedy, keď došlo k vzniku poistnej udalosti 7.2.2013 a keď v súlade s touto zmluvou malo dôjsť zo strany žalovaného v 2. rade k poskytnutiu poistného plnenia poškodenému. Po prvotnej informácii, že žalovaný v 2. rade bude poškodenému plniť, pár dni na to zmenil názor a oznámil žalobcovi, že z dôvodu absolútnej neplatnosti poistnej zmluvy plniť odmieta. Súd prvej inštancie zdôraznil, že duplicitné poistenie, ktoré bolo dôvodom neplatnosti zmluvy mal žalobca počas piatich kalendárnych dní v roku 2011, pričom poistné plnenie z dôvodu poistnej udalosti odmietol žalovaný v 2. rade plniť v roku 2013.

3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že poisťná zmluva bola v čase vzniku poisťnej udalosti platná a bolo zákonnou a zmluvnou povinnosťou žalovaného v 2. rade plniť poisťovni poškodeného titulom povinného zmluvného poistenia v zmysle zmluvy a zákona o PZP. Pretože nebol daný zákonný dôvod na jednostranné vymedzenie neplatnosti poisťnej zmluvy zo strany žalovaného v 2. rade, neexistoval ani platný zákonný dôvod pre uplatnenie nárokov zo strany žalovaného v 1. rade voči žalobcovi. So zreteľom na to je potrebné považovať všetky plnenia žalobcu žalovanému v 1. rade za bezdôvodné obohatenie, a to titulom plnenia bez právneho dôvodu. Súd prvej inštancie sa ďalej vyporiadal aj s uplatnenou námietkou premĺčania.

4. Pokiaľ ide o nárok na primerané finančné zadosťučinenie, podľa súdu prvej inštancie pre priznanie tohto práva je predpokladom existencia právoplatného rozhodnutia súdu v prospech spotrebiteľa, ktorým súd rozhodne, že konkrétne právo ustanovené zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa bolo porušené alebo konkrétna povinnosť ustanovená uvedenými právnymi predpismi nebola splnená. Požiadavka predchádzajúceho úspešného uplatnenia porušeného práva alebo povinností na súde nepochybne vyplýva z gramatického a logického výkladu znenia § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Predpokladá sa teda dvojfázovosť uplatnenia práva. V prvej fáze sa predpokladá, že spotrebiteľ si uplatní na súde právo, o ktorom tvrdí, že bolo porušené alebo povinnosť, o ktorej tvrdí, že nebola splnená. Až ak súd skončí túto fázu konania právoplatným rozsudkom v prospech spotrebiteľa, môže nastať druhá fáza, v ktorej si spotrebiteľ novou žalobou podanou z dôvodu, že súd jeho žalobe v prvej fáze vyhovel, uplatní právo na primerané finančné zadosťučinenie. Z toho logicky aj plynie, že premĺčanie tohto majetkového práva začína plynúť až od momentu právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo na súde úspešne uplatnené porušenie práva alebo povinnosti. Preto žalobu žalobcu voči žalovanému v 2. rade ako predčasne podanú zamietol. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

5. Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom o zamietnutí žaloby proti žalovanému v 2. rade a o trovách konania podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie, alternatívne navrhol rozsudok v tejto časti zmeniť tak, aby jeho žalobe na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia bolo v celom rozsahu vyhovené. Práve posúdenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. zo strany súdu prvej inštancie žalobca považuje za nesprávne. Úvaha súdu je v rozpore so známou zásadou procesného práva o prednosti žaloby na plnenie pred určovacou žalobou, nakoľko tam, kde možno žalovať na plnenie, je vylúčená žaloba na určenie a v rámci konania o plnenie sa porušenie práva alebo povinnosti skúma ako prejudiciálna otázka. Navyiac v tomto prípade žalobca ani voči žalovanému v 2. rade žiaden iný nárok nevzniesol, nakoľko pasívne legitimovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia bol žalovaný v 1. rade a taktiež poisťná zmluva žiadne nekalé zmluvné podmienky neobsahuje, tieto súd nezistil. Jediný nárok, ktorý žalobca voči žalovanému v 2. rade uplatnil, je nárok na primerané finančné zadosťučinenie za nezákonný postup žalovaného ako dodávateľa pri jednostrannom určení absolútnej neplatnosti poisťnej zmluvy a toto konanie žalovaného v 2. rade aj súd vyhodnotil ako nesprávne, nezákonné, nemajúce oporu ani zmluve ani vo VPP. Ak by zákonodarca mal na mysli, že je najprv nevyhnutné právoplatné rozhodnutie o porušení práva spotrebiteľa a až následne je namieste žaloba na plnenie primeraného finančného zadosťučinenia, nepochybne by sa to v texte zákona odzrkadlilo v presnej formulácii. Výklad slova „uplatnil“ by mohlo smerovať k výkladu o predchádzajúcom právoplatnom rozsudku súdu týkajúcom sa porušenia práva alebo povinnosti. Gramatický a logický výklad podľa žalobcu znamená, že pre právo na primerané finančné zadosťučinenie postačuje úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v ktoromkoľvek konaní, kde súd posudzuje práva spotrebiteľa alebo povinnosti dodávateľa a spotrebiteľ vznesie nárok na primerané finančné zadosťučinenie. O finančnom zadosťučinení možno rozhodovať len v prípade zistenia porušenia práva alebo povinností a toto porušenie práv žalobcu a povinností žalovaného v 2. rade súd v konaní spoľahlivo zistil a sám v odôvodnení skonštatoval. Okolnosť, že sa toto porušenie neobjavilo aj vo výroku rozsudku súvisí s viazanosťou súdu žalobným návrhom a aj z prednosti žaloby na plnenie pred žalobou o určenie porušenia práva alebo povinností. Z rozsudku navyiac vyplýva, že žalobca ako spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie jeho práv aj porušenie povinností žalovaného v 2. rade ako dodávateľa. Ako inak by mu súd priznal právo na zaplatenie bezdôvodného obohatenia proti žalovanému v 1. rade, ak nie na podklade porušenia povinností žalovaného v 2. rade, ktorý nesprávne a v rozpore so zákonom a zmluvou subjektívne posúdil neplatnosť poisťnej zmluvy. Napokon, v deň, keď bolo toto odvolanie podané, žalovaný v 1. rade už žalobcovi sumu 1.241,70 eur zaplatil. Súd si teda odporuje, ak žiada najprv právoplatné rozhodnutie o porušení práva spotrebiteľa a

až potom žalobu na plnenie, ak sám v rozsudku porušenie práva žalobcu alebo povinnosti žalovaného v 2. rade nevysslovil. Aký úspešný výrok by mal žalobca ako spotrebiteľ predložiť súdu v druhej fáze pri uplatňovaní primeraného finančného zadosťučinenia, ak jediný rozsudok, ktorým voči žalovanému v 2. rade disponuje, znamená jeho procesný neúspech. Určite nebolo podľa žalobcu zámerom zákonodarcu, aby boli spotrebiteľia najprv úspešní v odôvodneniach rozsudkov a až na základe toho si uplatňovali majetkové práva na plnenie v lehote viac ako 5 rokov od porušenia ich práv, alebo porušenia povinností dodávateľov. Z dokazovania tiež vyplynulo, že žalovaný v 2. rade oznámil žalobcovi, že jeho poistnú zmluvu považuje za absolútne neplatnú od počiatku, čiže fakticky oznámil žalobcovi, že poistné plnenie poisťovni poškodenému nepoukáže. Týmto konaním žalovaný v 2. rade zasiahol do práv žalobcu ako poisteného, poistníka a spotrebiteľa v jednej osobe, a teda deň nasledujúci po tom, ako bol tento list žalobcovi doručený, bol dňom vzniku žalobného práva. Súd v tomto konaní neposudzoval existenciu nekalej zmluvnej podmienky, porušením práva žalobcu bol výlučne postoj žalovaného v 2. rade týkajúci sa odmietnutia poskytnutia poistného plnenia na podklade jeho listu z roku 2013. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Úspešné uplatnenie porušenia práva podľa žalobcu nemožno stotožňovať výlučne len s predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím o porušenom práve. Predmetom tohto konania nebolo porušenie práv žalobcu, ale nárok na bezdôvodné obohatenie od žalovaného v 1. rade, s ktorým nebol žalobca v žiadnom zmluvnom vzťahu a nárok na finančné zadosťučinenie na podklade nesprávneho a účelového subjektívneho postupu žalovaného v 2. rade, ktoré sa aj v konaní preukázalo. Úspešné uplatnenie práva v súlade s dikciou ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľov neznamena podľa žalobcu nič iné, ako jeho úspech v konaní proti dodávateľovi v podobe preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovených zákonom č. 250/2007 Z.z. alebo inými osobitnými právnymi predpismi. Predovšetkým takýto náhľad na znenie zákona napĺňa ciele ochrany spotrebiteľov v podmienkach SR a noriem európskeho práva. Žalobca sa s dôverou obrátil na žalovaného v 2. rade ako dlhodobo pôsobiaceho v poisťovníctve s požiadavkou poistenia. Zodpovedne a včas platil po dobu niekoľkých rokov poistné a v čase, kedy on sám a jeho rodina očakávali náhradu škody tvoriacu predmet poistenia, tak žalovaný v 2. rade, najprv ubezpečil žalobcu o tom, že plniť bude a neskôr to bezdôvodne odmietol, využívajúc dôvod absolútnej neplatnosti zmluvy, ktorý nemá oporu v zákone o povinnom zmluvnom poistení. Takéto konanie podľa žalobcu nemožno tolerovať, naopak sa javí ako účelové a ľstivé, ktorého jediným cieľom zo strany žalovaného v 2. rade bolo vyhnúť sa plneniu svojej povinnosti. Žalobca legitímne očakával poistné plnenie v nemalej výške. Malo to nepochybne nepriaznivý predovšetkým psychický následok aj pre rodinu žalobcu za stavu, kedy s manželkou na rodičovskej dovolenke vychovávali tri maloleté deti pri jeho nepravidelnom príjme ako živnostníka. Poukazuje na to, že po počiatočnom ubezpečení o likvidácii poistnej udalosti a neskoršom vymyslenom dôvode ako neposkytnúť poistné plnenie zo strany žalovaného v 2. rade trpel žalobca nedostatkom finančných prostriedkov a musel si dokonca peniaze požičať. To malo nepochybne nepriaznivý dôsledok pre celú jeho rodinu. Poukazuje na preukázaný postoj poisťovne, ktorá po počiatočnom ubezpečení žalobcu o plnení mu neskôr oznámila svoje odmietnutie plniť, a to iracionálneho a účelového dôvodu, ktorý nemal oporu v zákone ani v poistnej zmluve, čo súd spoľahlivo zistil. Podľa žalobcu je poukázať nielen na okolnosti, za ktorých došlo k uzavretiu poistnej zmluvy, výšku plnenia, ktoré odmietol žalovaný v 2. rade poskytnúť, a ktorá vzhľadom na pomery žalobcu nebola malá. Napriek svojej úspešnosti bol žalovaný v 2. rade schopný najprv každoročne vydávať žalobcovi potvrdenie o poistení, v čase likvidácie poistnej udalosti mu ale oznámil, že jeho škodová udalosť bola zlikvidovaná a následne bez rozumného a legitímneho dôvodu uviedol žalobcovi, že vlastne nikdy poistený nebol, lebo zmluva je neplatná. V kontexte všetkých týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

6. Žalovaný v 2. rade navrhol rozsudok potvrdiť ako vecne správny.

7. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch o zamietnutí žaloby voči žalovanému v 2. rade a o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky pre potvrdenie ani pre zmenu preskúmvanej časti rozhodnutia, keď súd prvej inštancie sa nevyporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie vo veci.

8. Predmetom daného štádia konania je nárok žalobcu voči žalovanému v 2. rade plynúci z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa (zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Citované zákonné ustanovenie upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

9. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že z citovaného ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nevyplýva, aby predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie malo byť podanie žaloby na súde, keďže spotrebiteľ sa ochrany svojich práv môže domáhať tiež formou obrany proti uplatnenému nároku. Rovnako takáto ochrana spotrebiteľovi môže byť poskytnutá i orgánom rozhodujúcim o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy.

10. Samotné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa viaže vznik práva na finančné zadosťučinenie na úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa a takýmto nepochybne môže byť aj požadovanie vydania bezdôvodného obohatenia. Takáto situácia nastala aj v prejednávanej veci, keď žalobca sa vo vzťahu k žalovanému v 1. rade v danom konaní úspešne domohol vydania bezdôvodného obohatenia, a to titulom plnenia bez právneho dôvodu po predchádzajúcom zistení, že nebol daný zákonný dôvod pre jednostranné vymedzenie neplatnosti poisťnej zmluvy zo strany žalovaného v 2. rade a neexistoval tak ani platný a zákonný dôvod pre uplatnenie nárokov zo strany žalovaného v 1. rade voči žalobcovi. Súd prvej inštancie preto skonštatoval, že všetky plnenia žalobcu realizované vo vzťahu k žalovanému v 1. rade je potrebné kvalifikovať ako bezdôvodné obohatenie, a to titulom plnenia bez právneho dôvodu a v danom štádiu konania tieto skutočnosti a závery vyjadrené súdom prvej inštancie medzi stranami sporné nie sú. Žalobca sa teda nepochybne úspešne domohol svojich nárokov voči žalovanému v 1. rade titulom vydania bezdôvodného obohatenia. V tomto konaní súd prvej inštancie správne poukázal na nelegitímny postup žalovaného v 2. rade, ktorý po tom, čo v roku 2011 došlo k uzatvoreniu poisťnej zmluvy, v súlade s ktorou žalobca riadne platil poisťné, po poisťnej udalosti, ku ktorej došlo dňa 7.2.2013 a kedy mal žalovaný v 2. rade poskytnúť poisťné plnenie poškodenému v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení, tento oznámil žalobcovi, že z dôvodu absolútnej neplatnosti poisťnej zmluvy plniť odmieta, a to v dôsledku porušenia ust. § 11 ods. 12 zákona o povinnom zmluvnom poistení, keď duplicitné poistenie mal žalobca iba počas 5 kalendárnych dní v roku 2011.

11. Ako už bolo uvádzané, podmienky vzniku nároku na primerané finančné zadosťučinenie sú formulované v ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa a z tohto ustanovenia nie je možné vyvodiť záver, že finančné zadosťučinenie možno spotrebiteľovi priznať len v prípade, ak porušenie práva nie je možné napraviť inak, rovnako nevyklučuje možnosť ho žiadať popri iných nárokoch spotrebiteľa predpokladaných zákonom a vychádzajúcich z porušenia jeho práv. Na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd zastáva názor, že úspešné uplatnenie porušenia práva nemožno stotožňovať výlučne len s predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu o porušenom práve. Žalobca opodstatnene argumentuje tým, že predmetom daného konania bol jeho nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného v 1. rade, s ktorým nebol v žiadnom zmluvnom vzťahu a nárok na finančné zadosťučinenie súvisel s nesprávnym postupom žalovaného v 2. rade, ktorý bol v danom prípade aj preukázaný. Z ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nevyplýva požiadavka tvrdenej dvojfázovosti uplatnenia práva, dôsledkom ktorej by mala byť existencia predchádzajúceho právoplatného rozhodnutia súdu v prospech spotrebiteľa. Citovaný právny predpis nevyklučuje, aby v jednom konaní si spotrebiteľ uplatnil nároky voči konkrétnemu dodávateľovi, ktoré súvisia s porušením práv alebo povinností, a aby zároveň žiadal aj primerané finančné zadosťučinenie. Okrem toho súd prvej inštancie v danom konaní neposudzoval existenciu nekalej zmluvnej podmienky v súvislosti s poisťnou zmluvou uzatvorenou medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade, ale porušením práva žalobcu bolo neopodstatnené konanie žalovaného v 2. rade súvisiace s odmietnutím poskytnutia poisťného plnenia.

12. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou. V zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku žalobcu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade vec nesprávne právne posúdil, a preto bolo potrebné rozsudok v napadnutých výrokoch II. a IV. zrušiť s poukazom na ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a v rozsahu zrušenia vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle predpokladov § 391 ods. 1 CSP. V ďalšom konaní je potrebné vychádzať zo situácie, že žalobca je oprávnený v tomto konaní požadovať od žalovaného v 2. rade primerané finančné zadosťučinenie, súd prvej inštancie preto posúdi dôvodnosť tohto nároku s tým, že jeho konkrétna výška závisí od úvahy súdu s ohľadom na všetky okolnosti vecí. V novom rozhodnutí o veci sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).